

Előfizetési árak:

Egész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér
Nyilttér sora	40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-körút 41.

P O L I T I K A I   H E T I L A P

Ellentétes áramlatok.

— Balogh Ernő nyomán. —

Közel egy század óta, kisebb időbeli megszakításokkal, két ellentétes áramlat küzd Magyarországon. Az egyik, az a haza megerősödésén, kulturális és gazdasági fejlesztésén fáradozik, a másik pedig tisztán nemzeti-ségi elfogultságból, minden erejével azon van, hogy az állam belső erejének céltudatos fejlesztését tőle felhetőleg megakadályozza. Az egyik táborban a magyar érdekek képviselői, a másikban a nemzetiségek széthúzó törekvéseinek fanatikusi sorakoznak.

És ez a küzdelem, ez a beteges állapot, a két ellentétes erőnek eme folytonos harca lassanként oly bomlasi processzust idéz elő, melynek kizárólag az ország egysége, a magyarság legszentebb érdeke vallja kárát. Az egyes tagok harca megbénítja az egész szervezet működését, szóval, beteggé teszi magát az egész fizikumot. Ezt a beteg állapotot pedig most már sokáig túrtnünk nem szabad annélkül, hogy a magyar nemzet életbevágó létérdekeit áldozatul ne dobnók.

A magyar nemzet egységes céljait huzza, cibálja a tót, a román, a szerb, a rutén. Ily körülmények közt csudálkozhatunk-e azon, ha a nemzet gyors kulturális és gazdasági fejlődése megakasztatik? Azt hisszük, mindenki teljesen tisztában van azzal, hogy a magyar érdekirányzat küzdelme, e hat-hét féle ellenirányzattal szemben, az eredményeket tekintve, csak oly csendes és lassu processzust érhet el, mint aminőt a fejlődés története tényleg fel is mutat. És ez az állapot a legutolsó időkig inkább hanyatlás, mint fejlődés volt.

Ha pedig kutatjuk, mi volt az oka annak, hogy a nemzeti-ségi irányzat oly erőre tehetett szert, mely a magyar érdekirányzatot működésében, fejlődésében megakaszthatta, alig juthatunk más meggyőződésre, minthogy ezt kizárólag a mi tulhajtott humanizmusunk, ami külföldnek tetszeni akaró lanyha magatartásunk eredményezte.

E kérdést illetőleg, a reális életben van ugyanis egy *hamisan* humanus és *redlisan* humanus álláspont. A mi nemzeti-ségi politikánk eddig a hamis humanizmus álláspontján állott és ezen hamis humanizmus folytán kapott lábra a külföld előtt az a felfogás, hogy Magyarországon a nemzeti-ségi egyének el vannak nyomva. Az elnyomás pedig mindössze abból áll, hogy a magyar politika a legutolsó időkig nyugodtan túrte és engedte az ellene törő ellenmozgalmakat garázdálkodni.

Pedig ez az álhumanizmus amellet, hogy badarság, még veszedelmes is. Nem volna-e őrtült és hitvány az, aki a kilenemillió lelket számláló magyar nemzet érdekeit prédául dobná oly kisebb érdekesoportoknak, kik külön-külön sem kulturára, sem gazdasági fejlődésre nem képesek. Más szóval, ez a hamis humanizmus azt kívánja, hogy az egy tömegben lakó hatalmas magyar nemzet, összes érdekeit rendelje alá a nemzeti-ségi csoportok kívánalmainak, ha azt akarja, hogy itt az általa megszerzett, egyezer év óta uralt földön, békében éljen, vagy helyesebben mondva: ne éljen.

Es erre a most vázolt hamis humanizmusra alapítják a nemzeti-ségek az összes követeléseiket. Ennek a hamis humanizmusnak fenntartása, táplálása végett fordulnak segítő kezért a külföldhöz s ennek a hamis humanizmusnak előtérbe tolásával akarják megbontani azoknak a sorait, kik a magyar érdekek szolgálatát szívőkön viselik, hogy aztán a bekövetkező zűrzavarban, régi szokásukhoz hiven vigan halászhasznanak.

Es ezzel a hamis humanizmussal szemben áll a mi igazi, a mi reális humanizmusunk, amelynek alaptétele egy mindig magasabbra törő egységes kulturába egyesíteni, fejleszteni azokat, akiknek sorsa, érdekei, céljai szükségképp egyeznek a mi törekvéseinkkel. Kisebb erő a nagyobb erő ellen nem érvényesülhet. A kisebbnek érdeke elvész a nagyobb érdeke mellett, a kisebb érdek mindig feláldozandó a nagyobb érdeknek.

Már pedig nemzeti és kulturális evolúcióra Magyarországon csak a magyar nemzet van hivatva. Csak ő csinálhatja meg azt az ország valamennyi lakosának közreműködésével, de nem csinálhatja meg ezt külön-külön sem a tót, sem az oláh, sem a szerb. De nem csinálhatják ezt meg egyedül a lokális érdekcetrumok sem.

Ep ezért, az ellen az álhumanizmus ellen küzdeni a magyarságnak létérdeke. Ez a létkérdés adja meg nekünk a jogot, szabja elénk azt a köteleességet, hogy e harcot megvívjuk mindazokkal szemben, akik így a mi létünket veszélyeztetik és ennek biztosítása érdekében felhasználjunk minden eszközt, mely ennek az álhumanizmusnak legyűrésében célhoz vezetőnek mutatkozik.

Vagy csak nekünk nem volna jogunk küzdeni azért, hogy itt ezen a földön csak magyar politika, egységes nemzeti kultura legyen? Csak éppen ez a föld legyen egy modern Babelnek színhelye? Cak éppen nekünk kellene eltúrtnünk, hogy a mi nemzeti kulturális törekvéseinket más és idegen kulturának kergetése zavarja, holott ezek az álmok ugy sem válthatók valóra?

Minden idegen kulturának be kell olvadni a mi kulturális törekvéseinkbe, hozzá kell simulni a mi céljainkhoz.

Azoknak a nemzeti-ségeknek, melyek külön-külön intenziv kulturát inaugúrálni képtelenek, végül is be kell látniok küzdelmeik meddőségét s el kell fogadniok a már létező magasabb foku magyar kulturát. Ez az egyedüli természetes és lehetséges ut az ő egyéni és az egyetemes fejlődésre.

Meg kell szűnnie ennek a belső harcnak s ha szép szerivel nem megy, félre kell rugni azt az álhumanizmust, melynek köpönye alatt a mai viszonyok ennyire fejlődhetek s rá kell lépni a reális humanizmus útjára, mely a fejlesztés köteleességét, minden, ha kell, erőszakos eszközökkel is reánk hárítja.

Ebben az országban csak ez lehet most már célravezető.

A pozsonyi tizenhárom.

A pozsonyi tizenhárom vértanu emlékének felállítására érdekében megindított akciónk lassanként tért hódít a megyén kívül is.

Laptársunk, a "Vágvölgyi Lap" a következőket írja a felvetett kérdésről:

"Laptársunk, a turócszentmártoni „Felvidéki Híradó” az 1849-ben Pozsonyban kivégzett nemzeti vértanu részére megfelelő emlékmű felállítását sürgeti s legott gyűjtést is indított, amely — mint írja — első napon 243 koronát eredményezett. Az eszme szép, hazafias és támogatásra méltó s mi őszintén üdvözljük laptársunkat, hogy azt fölvetette, mert így egy régi és súlyos mulasztását teheti jóvá a magyar társadalom. Akik a bitófán haltak meg a hazáért, akiket golyóval pusztítottak el hazafias érzelmeikért, azok megérdemlik tőlünk azt, hogy kegyeletünknek és hálánknak a laptársunk által kívánt módon is kifejezést adjunk. Igaz, nekünk itt Trencsén megyénkben még a tervezett Rákóczi-szobor iránt is vannak tartozásaink, amiket előbb-utóbb le kell rónunk, mivel azonban a pozsonyi nemzeti vértanu emlékére állítandó mű költségeihez remélhetően az egész Felvidék magyar társadalmá fog hozzájárulni s így a kisebb adományoknak is lesz értékük, hiszen hisszük, hogy Trencsén vármegye hazafias közönsége sem fogja sajnálni filléreit az oly emlékműtől, amely ott az ország ősi határvárosában, hirdetni fogja, hogy a magyar nemcsak élni, hanem meghalni is tud hazájáért és hogy akiket honszeretettükért bitófára hurooltak a hóhér pribékjei, azokat

szent vértanuként tisztel és imád az utókor hálás és kegyeletlen nemzedéke."

A gyűjtés iránt megindított mozgalmakból kivesszük részüket az iskolák is. A kicsiny gyermekektől kezdve mindenki lelkesedik e magasztos célért s oda adja filléreit a felállítandó emlékműre.

A turócszentmártoni állami elemi iskola járt elől jó példával, melyet csakhamar követett a zniói állami tanítóképző intézet ifjusági.

Mult heti gyűjtésünkről a következőkben számolunk be:

A turócszentmártoni állami elemi iskola III. fuosztályának gyűjtése	K 4'04
A turócszentmártoni állami elemi iskola III. leányosztályának gyűjtése	" 2'20
A jahodniki áll. elemi iskola gyűjtése	" —'80
A turócszentmártoni állami elemi iskola I. osztályának gyűjtése	" 3'60
A turócszentmártoni állami elemi iskola II. osztályának gyűjtése	" 2'26
A turócszentmártoni állami elemi iskola IV—V. osztályának adománya	" 5'10
A znióváraljai tanítóképző ifjuságának gyűjtése	" 15'30
Ezenkívül adakoztak még:	
Ifj. Juth György orsz. képv	" 20'—
Párvy Endre	" 2'—
Margittai Antal	" 1'—
Éder Ferenc	" 2'—
Rosenzweig Jakab	" 1'—
Weinberger Mór dr.	" 1'—
Hidegh Béla	" 1'—
Farkas István	" 1'—

Riszner Ede	K 1'—
Dragincseszku György	" 1'—
Messinger Mór dr.	" 2'—
Wagner Arthur	" 1'—
Balázs Endre	" 1'—
Klein Antal	" 1'—

Rovnianekék viselt dolgai.

Amerikai levelezőnk szívességéből még a nyár folyamán lerántottuk a leplet azokról a bűnös manipulációkról, melyeket az amerikai szédelőgök tűnek a szegény és jóra való tót nép véres verejtékével szerzett garasaival. Elmondtuk, mily utakon-módokon zsarolják meg a magukra maradt özvegyeket és árvákat, de elmondtuk azt is, hogy a nép már unni kezdi ezeket a nagy ügyességgel és lelketlen ravaszággal végrehajtott csalásokat s a vizsgálat, melyet egyesek ugyszólván kiereszszakoltak, végre alighanem nyakát szegi néhány atyáfnak, kik a kizsartolt pénzeket felette nagyvábá hízta.

Késég sem fér hozzá, hogy azoknak, kik a Rovnianek-ellenes mozgalom élén álltak, rettenetes munkát kellett végezniök, míg az Amerikába szakadt tót népet a csalóbanda tüzelméről meg tudták győzni s míg az ügyet oda tudták terelni, hogy az amerikai bíróságok a beadott panaszok alapján a vizsgálatot elrendelni kénytelenek voltak; mert Rovnianek — a rendelkezésére álló milliök segítségével — sokáig meg tudta védeni pozícióját s a népet az ő megbízhatósága és becsületessége iránt tovább álatni.

A Rovnianek ellenes mozgalom azonban még sem maradt meddő, mert amint most legujabban olvassuk, a mozgalom vezetői már is bírói utra terelték a banda ügyét s most már az lesz hivatva ítélkezni, vajjon csakugyan megtörtént-e azok a sokáig leplezett sikkasztások, melyeket Rovnianekéknak imputáltak, vagy csak merő rágalmak-e azok,

T Á R C A.

Az örökség.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —
Irtá: Hajdu Miklós.

Estefeléd leesett az első hó. Lágyan, csöndesen szálltak a pelyhek és mire a hold nevető ábrázata megjelent, szelíd nyugalommal bóbiskolt a sok apró cselédház a fehér bunda alatt. Csöndes az idő és megejt a szemet, lelket a gyönyört világosság. Minden fehér, a föld, a tető, a fa és ezüstös-kék a fényesség; vidámabbak a csillagok és jobb kedvében van a hold is. Néma az egész pusztá. A kutyák se vonítanak, valamelyik kuckóban meghuzzák magukat; amelyik szalmára akad, szinte a menyországban van, egyiknek sincs kedve friss nyomot vágni a csikorgó hóban. A hó mellett sárgás a falak felhérsége. És apró fekete pontok vannak a falakon, ezek az ablakok; egyik-másik előtt gyékény, hogy a hidegség valahogy be ne férközzék a szobába.

Egyik ablakon át méces világa látszik. Pedig éjfél felé jár az idő. És beteg nincs a pusztán. Hát baj van valahol, hiába senki se égeti az olajat. Az ispán azt mondja, menjünk arrafelé, hátha éppen a tanítónál van a baj.

— Özvegy ember, az ősszel halt meg a felesége. Talán a kis lánya beteg?

Igy találgatja a dolgot az ispán. De hogy közelebb értünk, látjuk már, hogy a tanító ablaka sötét. Egyik cselédházban van a világosság.

Megállunk az ablak alatt. Egy öregasszony ül a kályha előtt, valami régi szűr van a lábán és egy kék keszkenővel törölgeti a szemét. Sir. Az asztal sarkánál meg egy legény könyöklöl.

— Az öreg számadó felesége, az Orbán Mátéé; — mondja az ispán. — Talán meghalt az öreg? Pestre vitték a kórházba. Szen' Mihály után egy rozsdás szögbe lépett és a doktor azt javasolta, hogy vigyék menél előbb Pestre, mert le kell vágni a lábát. Az uraság fölvitette az öregot, fizeti is érte a kórházat. Ugy fordul, levágták a lábát és szegény öreg a mankó helyett a koporsót választotta.

A legény az édesanyja felé fordul. Aztán fölvesz az asztalról egy kis darab papirt.

— A tanító ur az este kapta a levelet. Nincs ebben se több, se kevesebb, csak annyi, hogy nem mondja bizony el még a királynak se.

— Hát mi lösz akkor mibőlöltünk?

— Mi lösz? Csak mögélünk azér' valahogy.

Erre aztán már hangosan sir egy nótát a szegény asszony.

— Pedig megmondhatná. Láthatja a tanító ur irását, nincs ellene senki gonosz szándékkal. Mirajunk még segíthetne. Ugy is kódisok vagyunk . . .

Az ispán álmélkodik, bámul, nem érti a dolgot. Gyanakszik is, mondván:

— Pedig becsületes emberek . . .

Kisvártatva hozzá teszi:

— Valami baj van. No, be kell nézni holnap a birka-akolba.

Gondol egyet az ispán, aztán azt mondja, menjünk be hozzájuk.

— Jó . . .

Kopog az ablakon. Az asszony föltekint; nem ijed meg, nem fél itt senki az éjszakától. A legény feltápászkodik és az ablak felé jön. A ködmene ujjával letörli a jégvirágokat az ablakról, aztán kitekint.

— Az ispán ur . . .

— No, nyisd ki az ajtót . . . — sürgöti az anyja.

Kinyitja az ajtót és bemegyünk az alacsony szobába. Az ispán kalapján a tollbokrétá éppen a mestergerendát éri. Az asszony fölkel a kályha mellől (nincs abban egy csöpp tűz sem, csak szokásból ülhet ott) és bólogat a fejével, mikor köszön.

mint ezt Rovnianekék állítják. Mindenesetre érdekes dolgok készülnek Amerikában s ezekből nemcsak a tót nép, de mi is sokat okulhatunk, akik ezt a népet minden védelem nélkül kiszolgáltattuk a banda önkényének.

A legtöbb vád a „Národny Slovensky Spolok” ellen emeltetett, mely már 18 éve működik, de ahelyett, hogy alapszabályszerű kötelességét teljesítette volna, oly manipulációkat vitt véghez, melyek egyszerűen hallatlanok a maguk nemében.

Tisztán templomok felállítására 58.000 dollárt gyűjtött, de ebből templomokra egy fillér sem jutott. A vezetők kitaláltak mindenféle hangzatos címeket és zsarolnak, de a valódi célra egy fityinget sem fordítottak. Hogy hová fordították a pénzek, arra most a vezetőség a következőleg felel:

Első sorban a vezetők a főbb emberekből megalakították az aqitáló bizottságot, mely az összes egyesületektől évente 12.000 dollárt kap. Azután elhatározták, hogy:

1. a pittsburgi tót nemzeti palotára adnak 500.000 dollárt;
2. a newyorki ös-szláv palotára 300.000 dollárt;
3. a turóczzsentszmártoni tót muzeum javára 10.000 dollárt;
4. a szakolcái „Lud. Nov.” lapnak adnak 5000 dollárt;
5. a mártirok részére 20.000 dollárt;
6. a nemzeti középpont létesítésére 10.000 dollárt.

Az igaz, hogy a szegény tót nép nem ezekre a célokra adta a rettenetes összegeket.

De hát mi küze a népek ahhoz, hogy ők hová fordítják a befolyt pénzeket? A nép szerintük arra való, adjon, — ők pedig oly célokat támogassanak, amiből az itthonvalók is részesedhessenek. Szóval, a birkák jól álltak a nyirást.

Az „Amerikánské Slovensky Noviny” — írja most a „B. H.” — július 1-én azt a hirt

közölte, hogy Ambrózi, a nevezett egyesület elnöke, rágalmazásért bezáratta főtisztelendő Orbachot és Bielek Antalt. Ezzel kezdődik a tót vezérek eszeveszettsége. A rágalmazás az volt, hogy Ambrózi a maga céljaira felhasználja az egyesület pénzt. Orbach nem nyugodott és a hirlapokban kimutatta, hogy a tótok vezérei 18—20 év óta a tót nemzeti eszme köpönyegébe burkolóznak, demoralizálták, megnyomorították a munkás tót népet. És ezután jött a leleplezés. A dolog annyira kiélesedett, hogy Orbachot leleplezéseire a „Nár. Slov. Spolok” főjelentette Pittsburgban a bíróságnál Rovnianeket, Ambrózit, Wolfot, Vokolenkovot, Mamatejt, Raznyt, Hornyákat, Gimmeskyt, Joscsákat és a többi tisztviselőket, mert az egyesületet meglopták. Az egyesület nevében a főjelentést aláírták: Ruman, Slabej János dr., Sattan János, Tóbiás János, Tkács István. Ez történt 1908. évi szeptember 14-én.

A főjelentés főbb pontjai:

1. Ambrózi, Wolf és Rovnianek rosszul, törvénytelenül vezetik az egyesület ügyeit.
2. Az árvákat és özvegyeket, szóval az egyesület összes tagjait mind a segítés, a kamat és a kiadások tekintetében megkárosították Ambrózi, Wolf és Rovnianek javára.
3. Rovnianek & Comp. kezében tartja az egyesület pénzt, kamatot nem fizet, vagy csak 1%-ot.
4. Nem tudják, mi történik a „nemzeti kassza” pénzével, nem tudják, vajjon a pénzt a megszabott célokra fordítják, — vagy pedig Rovnianek & Comp. céljait szolgálja.
5. A pénztárból a pénz fole hiányzik.
6. Az egyesületi és pénztári könyvek hamis adatokat tartalmaznak; kéri ezeknek hiteles megvizsgálását.
7. Nem akarják ezentul a hamisságtól vezetettini magukat.

Erre megszeppentek a pánszláv lapok,

különösen mikor napfényre került, hogy a pénztárból 500.000 dollár hiányzik.

Mit csodálkoznak hát az amerikai tótok, hogy ninesenek téplomaiak és iskolái?

A tót mulvteltség, a szláv eszme, általában pedig a pánszláv politika összefoglalható e mondatba: Adjatok, hogy a vezetők uri módon élhessenek.

A kilátásban levő bírói tárgyalások minden esetre igen értékes anyaggal fogják gazdagítani a tót nemzetiségi kérdés. A tárgyalások elé nemcsak az amerikaiak, de az otthonmaradtak is kíváncsi várakozással tekintenek.

(—)

A Turóczi kerületi munkásbiztosító pénztár közgyűlése.

A Turóczi kerületi munkásbiztosító pénztár mult hó 20-ára meghirdetett közgyűlése, mely akkor a felmerült akadályok miatt elhalasztott, a mult vasárnap délután tartott meg a „Dom” kisternemben.

A gyűlés zajosnak ingerkezett, mert a közgyűlési kiküldöttek egy része arról értesült, hogy a pénztár jelenlegi igazgatósága az állami munkásbiztosítási hivatal által leküldött minta-alapszabálytervezetet az igazgatóság által eszközölt csekély, de mindazonáltal súlyos horderejű változtatásokkal vita és változtatás nélkül akarja keresztülhajtani, dacára annak, hogy az érdekelték többféle indítványokkal elkészülve jelentek meg a közgyűlésen.

Akik viharos közgyűlést jósltak, tényleg nem is csalódtak. Alig nyitotta meg Capko József elnök a közgyűlést, hosszú tót beszédben elfogadásra ajánlotta az alapszabálytervezetet, a vihar rögtön kitört.

Felállt Steiner Samu s alaposan megindokolt beszéd kíséretében az igazgatóság ellen bizalmatlansági indítványt adott be azon az alapon, hogy a jelenlegi igazgatóság egy nagy része a törvényben megkövetelt magyar nyelvet nem bírja s így az igazgatóság tagjai nem lehetnek. Az indítványhoz felszólt a munkáskiküldöttek nevében Wolf Hugó, aki a bizalmatlansági indítványt pártolta az az indokolással, hogy az igazgatóság a munkásság érdekeit rövidítette meg azáltal, hogy a munkásság köréből nem választottott egy elnököt, továbbá mert a felügyelő-bizottság mai összetételével megsergett a paritás elvét a munkásság rovására, továbbá mert a közgyűlés összehívása körül visszadléseket követett el szintén a munkásság rovására.

Capko elnök hebegve igyekezett megmagyarázni, hogy a jelenlegi igazgatóság még a régi alapszabályok alapján működik s mandátumát ezeken alapján bírja s így törvényértés nem foroghat fenn. Indítványozza egybéként, hogy a bizalmatlansági indítvány felett a közgyűlés a napirend befejezése után határozzon.

A közgyűlés ezután sorra vette az alapszabálytervezetet s a 9., 10., 11., 13., 14. és 22. szakaszokat Wolf Hugó indítványa szerint módosította s azt letárgyalta s elfogadta.

A vihar a 9. szakasz tárgyalásánál újból kitört. Midőn Wolf Hugó a benyújtott indítványt megindokolni akarta, a könnyebb megérthetés céljából székre állva óhajtott ezt tenni. Ekkor Fábry József helybeli kereskedő

— Mibaj? — kérdezi az ispán — Pestről kaptak hirt?

— Önnét, tekintetes ur, önnét... Az este gyűlt mög a levél, a tanító urnak küldték.

— De pár hete jó hirt adtak az öregről.

— Mög is van a nyomorúságában, — szól a számadó fia.

— Hát akkor nines baj. Majd kigyógyítják, ha ma nem, holnap. Kap az öreg olyan lábat, hogy még táncol is majd a Gyurka lakodalmán.

— Van bizony azér' baj. tekintetes ur; — panaszkodik Gyurka. — Még hozzá nagy, ki se hevergyük. Itt a levél róla.

A mécs mellett : lig lehet kibettőzni. Az ispán megkérdézi, mi van a levélben.

Helyet mutat az asszony és a fia elmondja a bajt.

— Az édesapám talán meg se gytn többet, azt irták az ispitából. Hát mi bele is törőd-nék a veszedelembé, de van még nagyobb bajunk is. A tekintetes ur jó szívvél van hozzánk, nem is takargatjuk a dolgot. A Köröszűs Pétert, azt tartom ismeri a tekintetes ur. Asztagrakó volt itt a nyáron. A lányát, a Vicát elakarom vőnni feleségül. Jómódu, takarékos népek, az édesapám is azt mondja, hogy egymáshoz illünk. De most az édesanyám is az én kényeremen él, hát én akartam számadó lenni az édesapám után.

— Ugy is dukál, — biztatja az ispán — az édesapád az öregapád után lett számadójuhász.

— De az öregapám adott örökséget az édesapámnak, ami fölér ezer jószággal is. Az édesapám meg nem bizza rám, pedig megillet engöm.

— Erről szól a levél?

— Erről. Irattunk a tanító ural az ispitálba a legelső doktornak, hogy kérdőzze mög az édesapámtul, miből csinálta nyiráskor, usztatáskor a birkáknak való orvosságot, amittül mögszűnt minden betegség. Az édesapám a levelünkre mög azt mondta, hogy nem bizza ő idegen emberre a titkot. Nem tudja azt az orvosságot még a megyei feleser se. A fűvet a rekettyésben szűdte hozzá, de három patikában is vőt hozzá port, a botosnál mög kánfort, mert a patikárus elül is takargatta a mestőrségét. Így vagyunk most. Pestre én nem möhetek, másra mög nem bizza az édesapám a titkot. Nem is löszök én számadó itten...

Az ispán fölkel a helyéről és valami vizgatózó szót akar mondani.

— Majd elmondja az öreg az orvosságot.

Megyünk már kifelé, az öregasszony szomoruan motyog.

— Nem ujan embör az. Nem löhet az vallatni...

magából teljesen kifelé, hozzá rohant, hogy őt inzultálja. A hirtelen haragu ur azonban, látva a Wolfot környező munkások elszánt tömegét, csakhamar más gondolt s így Wolf minden inzultus nélkül elmondhatta beszédét, melynek befejezte után az illető szakaszt a módosító indítvány szerint fogadták el.

A 10. szakaszt olyképp módosította a közgyűlés, hogy a pénztári választások kizárólag csakis munkaszüneti napon ejthetők meg.

A gyűlés végén a bizalmatlansági indítványok visszavonattak.

A műkedvelői zenekar hangversenye.

Akik figyelemmel kísérik lapunkat, tapasztalhatják, hogy annak szinte állandó rovata vá vált a helybeli műkedvelői zenekar. Örömmel ragadunk meg minden alkalmat, hogy lelkes és fáradságot nem kímélő műkedvelőink tevékenységéről mindenkor beszámoljunk, mert felismertük annak kulturális célját, nagyra hivatott szerepét a magyar társaság egyesítésében. Örömmel észleljük, hogy műkedvelőink mindinkább komoly, művészi értékű eredmények elérésére törekcsenek. Műsorukban mindenkor észlelhető a törekvés, hogy a közönségnek egy-egy komoly számot is bemutatassanak s ily módon készítik elő az átmenetet a komoly zenére. S hogy van már közönségünk — t. i. az a csekély része közönségünknek, amely törzsvendége a műkedvelők hangversenyeinek — amely megérti és élvezni tudja a nehezebb zenét is, bizonyítja az utolsó hangverseny, ahol szinte lélegzefojtva hallgatták Griegnek nem mindig dallamos, nehéz zsevést, polifón darabjait az igazán teljesen fegyelmzett zenekartól.

*

A zenekar működése szinte bámulatreméltó. Hogy ily kevés eszközzel ily hatásokat lehessen elérni, nem hiszi, aki maga nem hallja. — Hiszen a teljes orkeszterhez sok hiányzik. 4 első, 2 második, 2 mélyhegedű, 2 cello, 2 nagybőgő, 1—1 fuvola, oboa, klarinét, trombita és kürt. Bizony jó néhány hangszer hiányzik. De a hiányt teljesen, a családásig pótolja a kitünően kezelt zongora és harmónium. Sőt talán az a körülmény, hogy a rézfúvókát e két hangszer pótolja, teszi a zenekart oly finomná, lágyá, mert a nem nagyszámú vonósokkal gyönyörűtlen összeolvad s teljesen visszaadja, különösen a 2 rézfúvóval egyestlve, a kívánatos hangszint. Darabjait pedáns pontossággal adta elő a zenekar s nem tudjuk eléggé kiemelni a kitünő frazirozást, melyeket a különböző dinamikai hatások példás egymásból folyó alkalmazásával ér el. Különösen Grieg darabjaiban tünt ez fel, ahol — leginkább „Az utolsó tavasz“-ban — lehetőséretű pianissimo-kból észreveletlenül emelkedő crescendo-kba s egyenletesen elsimuló diminuendókba ment át, hogy a végén alig hallható morendóban haljon el. A szokatlan norvég jellegű zenének igen nagy hatása volt s meg kellett ismételnit az utolsó számot, melynek távoli havasikürt szólóját *Martinecek* tökéletes technikával és művészi éntérzett felfogással adta elő. Legzajosabb hatása a „Hugenották“ ábrándnak volt. — Meyerber ezen remekműve, mely a párisi operában ezernél több előadást ért el s dia-

dalmasan bejárja ma is az egész világot, nálunk is teljes elismerésben részesült az igazán szép előadásban. A zenekar örömmel ismételte meg a nagyszabású finálét. — Waldteufel finom Gavottejának pikáns kidolgozott előadása, lágy, ritmikus színezése őszinte, hangos tetszést keltett. Moskowszki Mazurkája tulságosan egyhangú s előadása sem volt olyan, mint a többi darabé.

Elérkeztünk az est fénypontjához: *Risner Edéné szül. Congedi Adrienne* énekszámaihoz. Riszner né igazai művész. A szó legnemesebb értelmében ez. Hangja erős. Amellett lágy, a legfinomabb modulációkra képes. Énektechnikája tökéletes. (A bécsi konzervatóriumot végezte a művész.) Szövegkiejtése — s hogy ez mily tudás, kevesen képesek értékelni — kifogástalan, minden szava tisztán érthető. Előadása mélyen átértett, tudatos művészet, melyet bájosan kiegszít kitünő arcjátéka. Szinte bámulatos az a bizeltság, mellyel a legmagasabb hangokat leheletseztűt pianóban képes intonálni (Rothe Nelken). Trillái mint gyöngyszem gördülnek, staccatói tisztán peregnek, belkantója széles tónusu, lágy, melegséggel telt. A közönség el volt ragadtatva a művész előadásától. S ráadásul énekelt magyar nótái lábza ejtettek mindenkit.

Zongorán *Risner Ede* kísérte a művészt kitünő kifogástalan tudással, szíkrét alkalmazkodással.

Andalitis Irmáról nehéz volna ujat irni. Művész ő is, akinek nagy tudását már sokszor említettük. Ő is konzervatóriumot végezt s amit ott tanulni lehet, azt ő mind megtanulta. Ez alkalommal előadott darabját igen szerencsésen választotta meg. Moskowszki 64. művét: egy gyönyörű hangversenykeringtől játszotta. A mű bájos, fulbmászó melódiai megragadják a közönség figyelmét s e mellett óriási technikai tudást és átértést igényel az előadótól. A művész ezeket a feladatokat fényesen oldotta meg. Játékát az a rendkívüli könnyedség teszi különösen élvezetessé, amellyel a legszédtűbb nehézségeken átsiklik. Soha semminemű erőlködés, vergődés, amely sok jó játékot megfoszt teljes értékétől. Játéka azt a benyomást keli, hogy nem ismer technikai nehézségeit, amint-hogy így is van.

A mű minden szépségét kifejezésre juttatta. Futamai káprázatoson egyenletesen gördülnek. A melódiai mindenütt kiemelve, remekül simítja hozzá a szövvényes kíséretet (különösen a harmadik témában). A közönség zajos tetszésnyilvánításának engedve, eljászotta ráadásul Wallacenak egy koncertpolkáját, melyben alkalm volt a legraffináltabb zongorajátékbeli nehézségeket, illetve azok mintaszort előadását bemutatni.

Külön kellene még méltatnunk a karnesztől kezdve a zenekar minden tagját, ezt azonban helyszüke miatt nem tehetjük s megelégszünk annyival, hogy a zongorán játszó dr. *Lax Ernő* kitünő játékaról megemlékezzünk, aki igazán egyik legerősebb és nélkülözhetetlen tagja a zenekarnak.

Risner Edét is örömmel üdvözöljük a zenekar tagjai között, aki távolról jár be a zenekar próbáira, s nagy zenei tudását igaz zenész ambíciójával becsátja a zenekar rendelkezésére.

Jelentésünk mutatja, hogy a vasárnapi hangverseny messze föltállott azon, amit

vidéki hangversenyek alatt érteni szokás. Komoly szereplésről van itt szó, komoly munkáról, amelyet teljes komolyságban kell méltatnunk és pártolnunk. Csodálatos, hogy a közönség sorából éppen azok hiányzottak, akik leginkább szoktak a társadalmi alkalmak hiánya fölött keseregni s akik szeretik, ha zenekedvelőknek és zenéhez értőknek tekintik őket. Nem kutatjuk elmaradásuk kicsinyes okait.

Annait örömmel megállapíthatunk, hogy a nem nagy számban megjelent közönség igazán zenekedvelő és zeneértő, amely a szép hangversenyt mindvégig a legnagyobb figyelemmel élvezte. S műkedvelőink rendezzenek hangversenyeket ennek a közönségnek, mert hiszen eddig minden hangversenyen ott láttuk a vasárnap megjelenteket, amely megérti törekvéseiket, lelkesülten élvezi produkcióikat s szeretettel pártolja nehéz munkájukat.

— 6 —

Turóc vármegye a tüdőbetegekért.

— Saját tudósítónktól. —

A temetők ünnepén, halottak napján, a szegénysorsu tüdőbetegek szomorú ügye lép előtérbe. Mindenütt visszahangra talál a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület kérés jel-szava: Asszonyok! Leányok! Jó lelkek! Kösetek a halottaitoknak szánt koszorúba egy szál virággal kevesebbet s azt ajánljátok föl a halál pitvarában levő tüdőbetegek meggyógyítására.

Az országban mindenütt rendeznek a szegénysorsu tüdőbetegeknek temetői gyűjtéseket.

Nem sokból áll az egész. Négy, öt uri nő megbeszéli a dolgot. A temető bejárója elé tésknek egy ládikát, szekrénykét vagy kosarat. Aztán fölváltva őrzik s fölhívják adakozásra a közönséget. És a közönség a maga irlgalomadományát oly szívesen adja erre a felebarátjára célra. Bizony, ha a könyörületnek ez a munkája dívatba jönne, nem 80.000 ember halna meg az országban, sokkal kevesebb. Ezrekkel kevesebb.

Vármegyénk embermentő alispánja, a főszolgabírák, községi előljárók hatalmas segítségével vannak vármegyénkben. Mintegy 200 gyűjtőtársoly van a községekben s a mai naptól azokba szintén gyűjtik az irlgalomfilleket. Csak aztán ezt a szent vámat senki meg ne tagadja

Lapunkban közzé fogjuk tenni a vármegyénkben s az egyes járásokban gyűjtött adományokról szóló jelentéseket. S örömtünkre szolgálna, ha az áldozatkészségnek, az altruizmusnak tündöklő példáját a mi vármegyénkben nyujtaná.

Igen kérjük olvasóinkat, közöljék velünk, hogy hol alakult temetői gyűjtő bizottság? És általában kérjük, hogy segítsük meg a derék egyesületet, mely a gyűjtött összegből első sorban az életükért nála (és vármegyénkben is) esedező tüdővészkes be-

tegeket gyógyítja ki, másodsorban új tüdőbetegeket gondozó házakat épít. Az ügy sikere hölgyeink kezeibe van letéve.

Győzelmüket hirdessék a fölszárított könnyek és a haláltól megváltott emberek hálalmája.

HIREK.

Áthelyezés. A Máv. miskolci üzletvezetősége, mint értesültünk, *Jeszzenszky* János vasúti hivatalnokot a helybeli állomásról szolgálatfételre saját kérelmére — Ruttkára helyezte át.

Egyházi gyűlés. A nagyjesei egyház elnöksége, alispánunk, mint az egyház világi felügyelője vezetése mellett, az elmúlt vasárnap gyűlést tartott, melynek befejezte után az iskola gondnoksága gyűlt össze, hogy néhány függőkérdésben határozzon.

Hivatalvizsgálat. Nagy József pénzügyi számvizsgáló, az elmúlt héten a helybeli m. kir. adóhivatalban vizsgálatot tartott, hol mindent a legnagyobb rendben talált.

Községi vizsgálatok. A turóczi-szentmárton-blatncai járás községeinek ügykezelését a múlt héten kezdte megvizsgálni *Ujhelyi* Attila járási főszolgabíró, *Honóczy* Sándor járási számvevővel egyetemben. Az eddigi vizsgálatok eredménye majdnem kivétel nélkül elismerésre méltó rendet állapított meg.

Hivatalátadás. A Besztercebányára áthelyezett *Erdődi* György m. kir. erdőmester a múlt héten adta át hivatalát *Kosátszky* Rezső m. kir. erdősznek, kit helyére Szepesfőúról helyezte át a földmívelésügyi m. kir. miniszter.

Hitközségi közgyűlés. Mint értesültünk, a helybeli izraelita hitközség a napokban fogja megtartani rendes közgyűlését, melyen a hitközség tisztviselői kara fog újabb megválasztani. A hitközség közgyűlése elé nagy érdeklődéssel tekintenek a tagok, mert ezen az ülésen fog eldőlni az a kérdés is, melyet *Apponyi* gróf legújabb rendelete hozott felszínre, melyben kijelenti a miniszter, hogy három hónap leforgása a'att a hitközség, mely tudvalevőleg néhány év óta rabbi nélkül van, képzett rabbit köteles választani. Azon esetben, ha a hitközség e feltételnek meg nem felel, elveszti anyahitközségi jellegét s mint leányhitközség más anyahitközséghez fog csatlakozni. A miniszter rendelete nagy visszatetszést keltett a hitközség tagjai közt, kik egy mindenben kiváló iskola fenntartásával egy is nagy terheket vállaltak magukra, ugyannyira, hogy a rabbitartás költségeit, az iskola fenntartása mellett, alig lesznek képesek elviselni.

Aljas bosszu. Az elmúlt szerdán *Hauer* János morvaországi cirkuszutalajdonos városunkba érkezett, hogy néhány estén át előadásokat tartson. Értékes lovai közül 10 darabot a Patsch-féle nagyvendéglőben, azzal pedig, miután este mástól helyet nem kapott, *Hercz* Ignác helybeli földbirtokosnak a vásártér mellett felállított fabódéjában helyezte el, hol jelenkénti rendszeren cigányok tanyáztak. Csütörtökön reggel egyszerre tűzi lármá keletkezett. Valaki a bódét, melyben a négy cirkuszos ló volt beistallozva, felgyújtotta. A kiszáradt faalkotmány rendkívül gyorsasággal fogott lángot, ugyannyira, hogy

a szegény páriák megmentése teljesen lehetetlenné vált. Bent égett mind a négy darab. A gyújtogatásban úgy látszik a bódéból kizavart cigányoknak van részük, mert a csendőrség a gyújtogatás gyanúja miatt közülök többet letartóztatott. A bűnrészességet a letartóztatottak természetesen tagadják.

Szociálista népgyűlés. Városunk szociáldemokratái szintén kivesszik részüket az általános választói jog körül folytatott harcból. A turóczi-szentmártoni szociáldemokrata párt ma délután 3 órára a „Dom“ szálló nagytermébe nyilvános népgyűlést hirdet, a következő tárgysorozattal: 1. A kormány választói törvénytervezete. 2. A munkásság politikai és gazdasági helyzete. A napirend magyarul és tótlul lesz előadva.

Szeszélyes időjárás. A felvidéki gyönyörű őszi napokat egyszerre dermesztő hideg időjárás váltotta fel. A vasárnap este kerekedett hideg északi szélben a hőmérő zérus alá szállt s kedden virradóra a város körül fekvő hegyek teljesen fehérek voltak a frissen esett hótól. Kedden délután pedig már a városban is szállingozott a hó. Szóval ez idén hamar beköszöntött a tél.

Saját magának ellensége mindenki, aki butorságát nem szerzi be *Svehla* János jóhírt turóczi-szentmártoni égnél, hol valódi palliander és mahagoni butorok, valamint saját készítésű masszív szoba- és konyhabutorok is kaphatók. Ezekon kívül raktára az eredeti Dürkopp-féle varrógépeknek és temetkezési vállalat is. Sirlámpák és koszorúk is nagy választékban kaphatók.

Szerencsétlenség egy ház építésénél. *Visnyovecz* András 42 éves kisselmeci lakos ácssegéd, több társával egyetemben Ruttkán dolgozott. Az építőképben lévő házra már csak a tető volt ráerelendő. A nehéz gerendákat csigák segítségével húzták fel a magasba. Egy ilyen felemelt gerenda emelés közben visszaesett s rázuhant *Visnyovecz* fejére, ki a rettenetes ütés alatt eszméletlenül összecsesett. A szerencsétlenül járt munkást, kinek a lezuhanó gerenda fejről a bőrt nagy darabon, balfülét pedig majdnem teljesen leszakította, csak nagy nehezen lehetett életre keltetni. Súlyos sebével most lakásán ápólják.

Fatolvajok. A pribóci gőzfűtési telepén rendszeresen dézsmálta valaki a kész árukat. Feljelentés folytán a csendőrség a fatolvajt *Dianis* János személyében kinyomozta. Az ellopott fa jó részét ennek az udvarán meg is taláhalak.

Minden anya érdeklődik a „*Scott-féle Emulsió*“ iránt, mely lapunk hasábjain most sokszor ajánlatik. Ez egy híres csukamájolaj készítmény, melyet gyermekek előszeretettel vesznek be és mely nekik minden esetben, melyben eddig közönséges csukamájolajat használtak, gyors és biztos segélyt nyújt. Kapható minden gyógyszerárban.

Verekedő osoléd. *Kucsera* Anna turáni illetőségű cseléd munkaadóját, *Groszman* Rozáliát egy összeszóalkozás közben egy megverte, hogy az asszony több napig kénytelen lesz sérüléseivel az ágyat őrizni. A rabbiatus leány feljelentette a járásbírósnágnál.

Szarvas jegyű „Schlichtszappan“ gyorsan terjed nagy területen, áthatja a szövetet és ennél fogva gyorsan és alaposan tisztít, anélkül, hogy a kezeket vagy a fehéremitt megtámadná; mert amilyen hathatós a tisztító ereje, olyan enyhe a hatása.

A vonat kerekül alatt. A múlt kedden délután Pribóc és Znióvárjaja állomások közt egy ismeretlen asszony, minden valószínűség szerint öngyilkossági szándékkal, a robogó vonat elé dobta magát. A szerencsétlen asszonyt a vonat kerekéi darabokra szakgatták.

Az ember egészsége tudvalevőleg a legszorosabb összefüggésben van a jó emésztéssel. Annaira, hogy sok betegséget maga a természet gyógyít meg, ha a gyomor jól működik s a belek naponta rendszeren kiürülnek. Ezt a célt semmi sem szolgálja oly kitűnő hatással, mint a „Fektor“, ez a felelte kellemes ízű „Hashajtó Limonádé“. Üvegje 80 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és nagyobb kereskedésben.

Kitűnő anyagokból készült

olcsó

sírkövek

kaphatók

STEINER LAJOS

Árúnyújtóságában

Turóczi-szentmárton.

Javitások és el-
evült sírköveiről
kijavítatnak.

Levélbeli meg-
hívásra jövek!

ISKOLAI ÜGYEK.

Hivatalos rész.

1611. sz. Turóczi vármegye kir. tanfelügyelősege.

Állami és felekezeti iskolák figyelmébe.

Felkéretnek az állami iskolák gondnokszárai, illetve a felekezeti iskolák elnökei, hogy amennyiben tantermeik számára a *Hymnus* és *Magyar Cimer* tábla nem osztatott ki, azt ide 8 nap alatt jelentsék be.

Turóczi-szentmárton, 1908. október 16-án.

Dr. Künsztler Károly, s. k. kir. tanfelügyelő.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősekké és rózsás szintiekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a SCOTT-féle Emulsiót.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyet — a halászt — kérjük figyelembe venni

Orvosok és bábák az egész föld kerekéségén állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, melyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

KÖZGAZDASÁG.

A borkereskedelem bajai. Az idei bőséges szüret dacára, a bortermelők és borkereskedők tele vannak panasszal, mert a rendelkezésre álló nagyobb mennyiségek nem enyhítették az uralkodó bajokat, hanem inkább növelték azokat. Különösen a kivitel elé gőrdül sok akadály, mert cégeink rendszertelentül folytatják az ekszportot és tevékenységük az árak rongálásában merül ki. Sok bajt okoz a hordók és a borok beraktározásának alkalmas helyiségek hiánya. Ezeket az anomáliákat ismeri a kormány is és keresi a módokat, amelyekkel egy a termelőkön, mint a kereskedőkön segíthetne. Ennek az igyekezetnek a folyamánya az a szerződés-tervezet is, amelyet a kereskedelemügyi minisztérium a budapesti „Vinea” [magyar bortermelési és borkereskedelmi részvénytársasággal szándékozik megkötöni. Nem akarunk arra kiterjeszkedni, hogy melyek ennek a szerződés-tervezetnek általánosságban az előnyei és hátrányai, de konstatálni kívánjuk, hogy az egyes borkereskedőknek és egész vidékeknek is olyan előnyöket biztosít, hogy az illetők önmaguk ellen vétkeznek, ha az így nekik kínálkozó kedvezményeket ki nem használják. Nem akarjuk a „Vinea” szekerét tolni, de ha már a kormány ezt a társaságot szubvencionálja és ezzel szemben kötelességévé teszi, hogy a borok helyes beraktározására, szakszerű kezelésére és minnél jobb eladására a termelőknek módot nyújtson, kár ezeket a módokat igénybe nem venni. Minden termelő vidék szőlőtulajdonosai jól teszik, ha összeállnak és a „Vinea”-t igyekeznek arra szorítani, hogy nekik azokat a bizonyos olcsó kölcsönhordókat minél nagyobb számban rendelkezéskre bocsássa, hogy minél több és nagyobb borrhaktárakat létesítsen és boraik eladásánál közben járjon, amit állítólag jutlékmentesen tartozik megtenni.

A baromfityesztésből miképp lehet állandó és nagy jövedelmet biztosítani? A legutóbbi években rohamosan emelkedett nemcsak hazánkban, de a külföldön is a hus ára. Természetes következménye lett ennek aztán az, hogy a közönség a baromfihus és tojásforgyaszást óriási mérvben fokozta s így a baromfi és a tojás ára is lényegesen emelkedett. Kétségtelenül bebizonyított pedig az, hogy a legolcsóbban állítható elő a baromfihus és tojás, csak tudni kell annak módját, mert ismeretes dolog az, hogy nem minden baromfi való hus- vagy tojástermelésre s nem minden vidéken lehet az egyik, vagy másik tenyésztési sikeresen folytatni. Ezen fontos tenyésztési ágazat kellő fellendítésére nagyon jó eszközünk van s ez a *Hreblyai* Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő baromfityesztő szerkesztésével hetenként megjelenő „Baromfityesztés” című szaklap, mely immár újváltól kezdve a 7-ik évfolyamba fog lépni. Ezen képes heti szaklapot a szerkesztőség (Kolozsvár) mindenkinek, aki levelezőlapon oda fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küldi mutatónál, mert a szerkesztő azt akarja, hogy e házagptóló lapot minden tenyésztő megismerje s abból állandó és nagy haszna legyen. A „Baromfityesztés” felüli és a legteljesebben tárgyalja a gazdasági és sportbaromfi, éneklő- és diszmadár, galamb és házinyul-tenyésztési és értékesítési kérdéseket. Földbir-

tokosok, bérlők, gazdatisztek, kisczadák, iparosok és magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják a „Baromfityesztés”-t, a magyar baromfityesztési ügy igaz barátját. Előfizetési ára: egy évre 10 kor., félévre 5 kor. Előfizetési pénzek e cím alatt: „Baromfityesztés” szerkesztősége Kolozsvár küldendő.

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődőnek Ruttká. A kérdéses hangverseny referátát nem dr. Boldis Dező írta, hanem lapunknak egy másik munkatársa.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moszkóczy Ferencné.

Fektor

az egyetlen
hashajtó limonádé.

Kellemes ízű, gyors és
biztos hatású.

Szükséges minden háztartásban!

Kapható mindenütt. Üvege 80 fill.

„KOLUMBUS” vegyészeti gyár részv. társ.

Budapest, VIII., József-utca 16—18.

KALOGÉN

BRÁZAY SŐSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★

Szomatóriumi levélpapíros kapható
MOSKOCZI FERENCNE

könyv- és papirkereskedésében

☐ TURÓCSZENTMARTON. ☐

Ára 2 korona 40 fillér és 3 korona.

Aki hirdetni akar,

még pedig sikerrel, az forduljon az „ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ” (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet körút 41., ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hirdetőlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Több mint 200 naptár kizárólagos képvisellete, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hirdetőlap kizárólagos kezelettség. Díszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen.

Legöregebb és legelőkelőbb teafaj!

Kapható minden jobb, hasonló üzletben.

Egy jó karban
levő

Zongora

300 koronáért
eladó. Közlebbit
úv. Karlovsky
Józsefné Prihó.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott
köhögés!

Köhögés, rekedtség

s elnyájkásodás ellen gyors s biztos hatású

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kítőnő izüek.
Doboza 1 és 2 korona. Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor” gyógyszer-tár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellpasztillája
hamar meggyógyított!

Kapható Turócszentmártonban:
TOPERCZER SÁNDOR GYOGYSZERTÁRÁBAN.

1520/1908. tk. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A törözcsezmártoni királyi járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Winterstein és Kola bej. cégnek Fürster Mór elleni végrehajtási ügyében a beszercebányai kir. törvényszék területkérezhez tartozó törözcsezmártoni kir. jbiróság területén, Krpellán és Turán községekben fekvő:

a) a krpelláni 20. sz. tjkvben 1516. hrsz. alatt felvett s B. 41. t. a. ^{210/20100} részben Fürster Mór nevére irt ingatlanra 33 fillérben;

b) a krpelláni 61. sz. tjkvben 693. és 1152. hrsz. a. felvett s B. 6. t. a. egészben Fürster Mór nevére irt ingatlanokra 5 k.-ban;

c) a krpelláni 132. sz. tjkvben 106. hrsz. alatt felvett s B. 9. és 10. t. a. alatt egészben Fürster Mór és neje Zug Mária nevére irt ingatlanra 30 koronában;

d) a krpelláni 133. sz. tjkvben 107/b. hrsz. sz. a. felvett s B. 8., 9., 15. és 17. tételek alatt egészben Fürster Mór és neje szül. Zug Mária nevére irt ingatlanra 802 koronában;

e) a krpelláni 233. sz. tjkvben 1086. hrsz. a. ^{9/48} részben Fürster Mór nevére irt ingatlanra 2 koronában;

f) a krpelláni 237. sz. tjkvben 1344. hrsz. a. felvett s B. 6. tétel a. ^{51/600} részben Fürster Mór nevére irt ingatlanra 30 koronában;

g) a krpelláni 245. sz. tjkvben 806. és 840. hrsz. a. felvett s B. 4. t. a. ^{21/168} részben Fürster Mór nevére irt ingatlanra 3 kor. 74 fillérben;

h) a krpelláni 246. sz. tjkvben 1324. hrsz. a. felvett s B. 4. t. a. ^{54/528} részben Fürster Mór nevére irt ingatlanra 866 koronában;

i) a krpelláni 247. sz. tjkvben 1335. hrsz. a. felvett s B. 4. tétel ^{54/302} részben Fürster Mór nevére irt ingatlanra 1025 koronában;

k) a krpelláni 294. sz. tjkvben 1156. hrsz. a. felvett s B. 6. tétel a. ^{8/24} részben Fürster Mór nevére irt ingatlanra 566 koronában;

l) a krpelláni 342. sz. tjkvben 1614. hrsz. a. felvett s B. 2., 4., 5., 8. és 10. tételek alatt egészben Fürster Mór, Kisa Pavlov János, Volna Milanez János, Maszlák Demeter János (nős Dennikát Katalinnal) nevére irt ingatlanra 164 koronában és végül

m) a turáni 546. sz. tjkvben 2531. hrsz. a. felvett s B. 1. és 2. tételek alatt egészben Fürster Mór és neje szül. Zug Mária nevére irt ingatlanra 105 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi november hó 12-ik napján d. e. 10 órakor Krpellán községben, a községsi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatik.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlanság kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni.

Kir. járásbírószág mint tkvi hatóság Turözcsezmárton, 1902. évi július hó 31-én.

Petrás Mihály,
kir. aljárásbíró.

4503/1908. P. számhoz.

Hirdetmény.

Schultz Lajos szucsányi téglagyáros által a szucsányi iparvasut céljaira Szucsány község határában Bjelik János és érdektársaitól kisajátítandó s a kisajátítási összeírásban körülírt területekre nézve a kisajátítási kértalanítási eljárás elrendeltetvén, alulírt királyi törvényszék tárgyalási határidőül 1908. évi november hó 17. napjának d. e. 9 óráját Szucsány község házához kitiizte s az eljárás vezetésére egy királyi törvényszéki bírót küldött ki, a távollévők és ismeretlen tartózkodású érdekeltek részére ügygondnokul dr. Schindler Arthur turözcsezmártoni ügyvéd rendeltetett ki.

Felhivatnak az összes érdekeltek, hogy e tárgyaláson annál inkább jelenjenek meg, mert utólag nem igazolható elmaradásuk a kértalanítási eljárást gátolni nem fogja.

Királyi törvényszék Beszercebánya, 1908. évi szeptember hó 30. napján.

Bolemann
elnök.

Dr. Cserhelyi
jegyző.

94310.
I/B—I. sz.

Termelt fenyő haszonfa eladás.

A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal kerületébe tartozó fenyőházai, maluzsinaí és oszadai erdőgondnokságban az 1908—1912. évek alatt a kir. kincstár részéről termelendő és a rakodókra szállítandó, a maluzsinaí és likavai erdőgondnokság bizonyos részeiben pedig a folyó évben termelt s a rakodókra szállítandó fenyő haszonfaanyag **Liptóújvárt, 1908. évi november hó 30-án** a főerdőhivatal hivatalos helyiségében deléltől 10 órakor a következő méretszerű megosztással és csoportosítás mellett fog **nyilvános verseny-tárgyalás** útján eladatni m. p.

A) Szóbeli árverésen.

I. csoport. A maluzsinaí erdőgondnokságban 5 év alatt termelendő a rakparton szállítva átadandó mintegy 22000 ürm. vegyes méretű haszonfa.

Kikiáltási ár: a 25 cm. és azon aluli közézpátm. fánál köbméterenként 1280 kor. a 26 cm. és azon felüli közézpátm. fánál köbméterenként 1660 kor. Bánatpénz 7000 korona.

B) Írásbeli verseny útján.

II. csoport. A maluzsinaí erdőgondnokságban a f. évben termelt és az erdei rakparton átadandó mintegy 4000 m³ 26 cm. és ennél vastagabb méretű haszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 1640 korona. — Bánatpénz 7000 korona.

III. csoport. A maluzsinaí erdőgondnokságban a f. évben termelt és az erdei rakparton átadandó mintegy 1500 m³ 25 cm. és ennél vékonyabb méretű haszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 1290 korona. — Bánatpénz 2000 korona.

IV. csoport. A fenyőházai villamos fűrés, villamos áram és iparvasut használatának bérletével a fenyőházai erdőgondnokságban 5 év alatt termelendő s a rakodókra szállítandó mintegy 54000 m³ 26 cm. és ezen felüli középvastagságú fenyő haszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 1720 korona. — Bánatpénz 20000 korona.

V. csoport. A fenyőházai erdőgondnokságban 5 év alatt termelendő s a rakodókra szállítandó mintegy 17000 m³ 25 cm. és ezen aluli középvastagságú fenyő haszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 1450 korona. — Bánatpénz 5000 korona.

VI. csoport. Az oszadai fűrés használatával az oszadai erdőgondnokságban 5 év alatt a kincstár által kitermelendő és az erdei rakpartokra leszállítva átadandó mintegy 31000 m³ 26 cm. és azon felüli középvastagságú fenyő haszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 1650 korona. — Bánatpénz 10000 korona.

VII. csoport. Az oszadai erdőgondnokságban 5 év alatt termelendő és az erdei rakpartokon leszállítva átadandó mintegy 21000 m³ 25 cm. és azon aluli középvastagságú fenyő haszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 1430 korona. — Bánatpénz 6000 korona.

VIII. csoport. A likavai erdőgondnokságban a folyó évben termelt és a Vág partján átadandó mintegy 3000 m³ vegyes méretű haszonfa.

Kikiáltási ár: a 25 cm. és azon aluli k. vastagságú fánál köbm.-ként 1450 kor. a 26 cm. és azon felüli k. vastagságú fánál köbm.-ként 1720 kor.

Bánatpénz 5000 korona.

Bővebb felvilágosítással a liptóújvári m. kir. főerdőhivatal szolgál, ahol az általános árverési és szerződési feltételek is megtekinthetők. Ezek a feltételek ugy a m. kir. földmívelésügyi minisztérium érdezeti főosztályában (Budapest, V., Zoltán-utca 16.), valamint a liptóújvári m. kir. főerdőhivatalban legkésőbb 1908. évi november hó 2-ik napjától kezdve átvethetők.

Kelt Budapest, 1908. évi szeptember hó 24-én.

M. kir. földmívelésügyi minisztérium.

Haltenberger Béla

Kassa

ruhafestő, vegytisztító és gőzmosó gyárainak képviselője:

Reisz Lipótnál, Turözcsezmárton.

Nagy választék női kalapokban.

Wix Miksa

fűszer- és csemegeterakédesé
Turócszentmárton.

A legfinomabb
Indra-tea
főraktára.

Üvegezési vállalat!

Valódi Jamalka Rum!
Bel- és külföldi italok!

A mosás akár a táncz,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappan ha használás,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
esodálatos, hathatós tisztítóerőjét
sajátzerü előállításának és a leg-
jobb nyersanyagok leggondosabb
kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kiméli a kezeket és a fehérműt!
Megtakarít fáradságot és vesződséget
kiméli emelögva az egészséget!
Megtakarít pénzt, időt és munkát!
Tisztaságra 30.000 koronával
szavatolattatik.

Héda B.

fűszer-, csemege- és gyümölcskereskedése
Turócszentmártonban.

Valódi angol tearum! Szeszszitalok!
Naponta friss nyers s főtt prágai
sonka nagyban és kicsinyben!
Valódi Koestlin-féle teasütemé-
nyek és cakes! Fürth- és Heller-
féle cukorkák nagy választéka!
Friss dőlgyümölcsök már kaphatók!

Csak az ily
cégátblával
jelzett üzle-
tekben lesz-
nek eredeti
SINGER-féle
varrógépek
elárasítva!

Figyelem!
A máshol vá-
sárolt „Singer
varrógép”
tánzata csak
aSaz eredeti
INGER-féle
varrógépnek!

SINGER Co. varrógép r.t.
Turócszentmárton, Fő-utca 138.

NIKELSBURG FANNY
amerikai fehérmű- és
vegytisztító intézete
Turócszentmártonban
(Vancsó-féle ház, Roikó órák mellett).

Fehérműtisztítás! Vegytisztítás!
Férfi- és női ruhaneműek,
bluzok, aljak, kosztümök,
mellények, nyakkendők füg-
gönyök stb. bármely zsír-
és egyéb foltoktól megtisz-
títatnak és az ujjhoz teljesen
hasonló állapotban szállítatnak!

LEOPOLD GYULA

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olcsók,
csak elsőrendű minőség.

Kérjea határozottan:
Garvens-szivattyut
Garvens-művek. WIEN XX/2.
Leveléses magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tyukszemet, bőrkeményedést
azonnal eltávolít a Kaiser-féle
TYUKSZEMHALÁL
ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb
sósórszesz az
ERŐ SÓSÓRSZESZ
ára 2 K, 1 K és 30 fillér.
Postán szállítja utánvét mellett a
KOSMOS vegyszert és koz-
metikai laboratórium.
GYŐR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervok
BARTA-féle ered. gyümölcskonzervek,
iszak, szörpök, gomba-, húsz- és fűszelék-
konzervek, csokoládé, karamellák,
— legújabb minőségben szállít —
oldhatók szüszerekkel kiválóvalású!

BÉLHURUT
(hasmenés), gyomorégésre legjobb gyógy-
szere a BARTA-féle Jókai-féle díjnyer-
őgyógyóer, kapható gyógyszerüzlet-
nél. Üvegei 8 l-ért bérmentve szállít!
oldhatók szüszerekkel kiválóvalású!

Felkai Konzervgyár, Barta József
Felka (Borsod-Abaúj). — Kérjen árjegyzéket!

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVAGYTALANSÁG, IDEGESÉG
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a **KRIEGER-FÉLE**
TOKAJI CHINA-VASBOR.
Rendkívül hatásos rúd, erősít, tisztítja a vért.
Kis üvege ára 250 kor. Nagy üvege 6 kor. Kapható gyógyszerüzletben.
Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvizi-ter.

PLATSCHEK VILMOS

elismerett legolcsóbb, legazoldabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

RIVOLI
lényképzéssel és festéssel műtermében
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 80. •
készülnek csak elsőrendű művészel-
kiválóban lényképnagyítákok, aquarell-
és olajfestmények. Másolatok selgelyre,
szaronyra, fára, életnagyságra stb. Eross, függelék, tá stb.
apró üvegfestményekkel. Porcellánba égetett lényképek sír-
kövekre stb. Mirelő küldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket!

DIGESTÓL
GLÜCK

Dobozsa 2 kor.
Postal széküles. **FEHER GALAMB** győgysszerár
BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93
Kapható minden gyógyszerüzletben és drogeriában

Meglepő haladás!
FICHTENIN

a legújabb, szabadalmilag védett szer, mely mindenfajta fűg-
get a lakásban ep úgy, mint mindenféle berendezés, vö-
és leveletértil és egyéb kert- és veteményben kártékony állat-
kákat és azok petéit azonnal megöli.
Legmeghízhatóbb védezőer szunyog és darázs ellen.
Használati utasítás szerint való eljárás mellett biztosított
a feltétlen eredményt.

Vesztékháztólak Magyarországon rőndör:
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII., Damjanich-ú. 36. — Telefon 21-51

BOGDANY
szerencsése páratlan!
Vásároljunk osztály-
sorsjegyet csakis
BOGDANY S.
fővárosi sorsjegytára r. t. nel
BUDAPEST, KÁROLY. KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS
KÉZPASZTÁJA
8 nap alatt biztosan hat.
Tegelye K 1-20
Dr. KOVÁCS győgytára
Budapest, Gyár-utca 17.
„Tollott-éttök” ingyen.

Ha fáj a feje használjon
azonnal
Beretráv-MIGRAIN-pasztilát,
mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet!
1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógyszerüzletben és drogeriában kapható.
Főrak-
tár **BERETRÁV TAMÁS** győgyssze-
résztől **KISPEST,** Rákóczi-
utca 2
Ingyen postai szállítási 8 doboz rendelésnél.

PÁRIS SZÁJLÓDA
Szállás: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körút 25. sz.
100 szoba 250 K-ól feljebb. Kiszolgáló-
pai és villanyvilágítású egység. Fürdő-
elegáns kávéház, étterem, Villamos rúnd-
megállóhely az ócska pályaudvar és
halók föld.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?
Schuller Kaszinó-éttermében
VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
Elsőrendű konyha! Naponta zene-csilló!

Dr. KOVÁCS J.
homopatiail rendelő-intézete
MÉLÉ betegségeiben
szervezők számára
Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER
szőrményű elsőrangúak és az egész
világban elismert tarlózó.
Első és legnagyobb
mohitár ellen első részre ára.